

**ĆWICZENIE
33E**

**POMIAR NAPIĘCIA POWIERZCHNIOWEGO METODĄ
ODRYWANIA - METODA DU NOUY'A**

Instrukcja wykonawcza

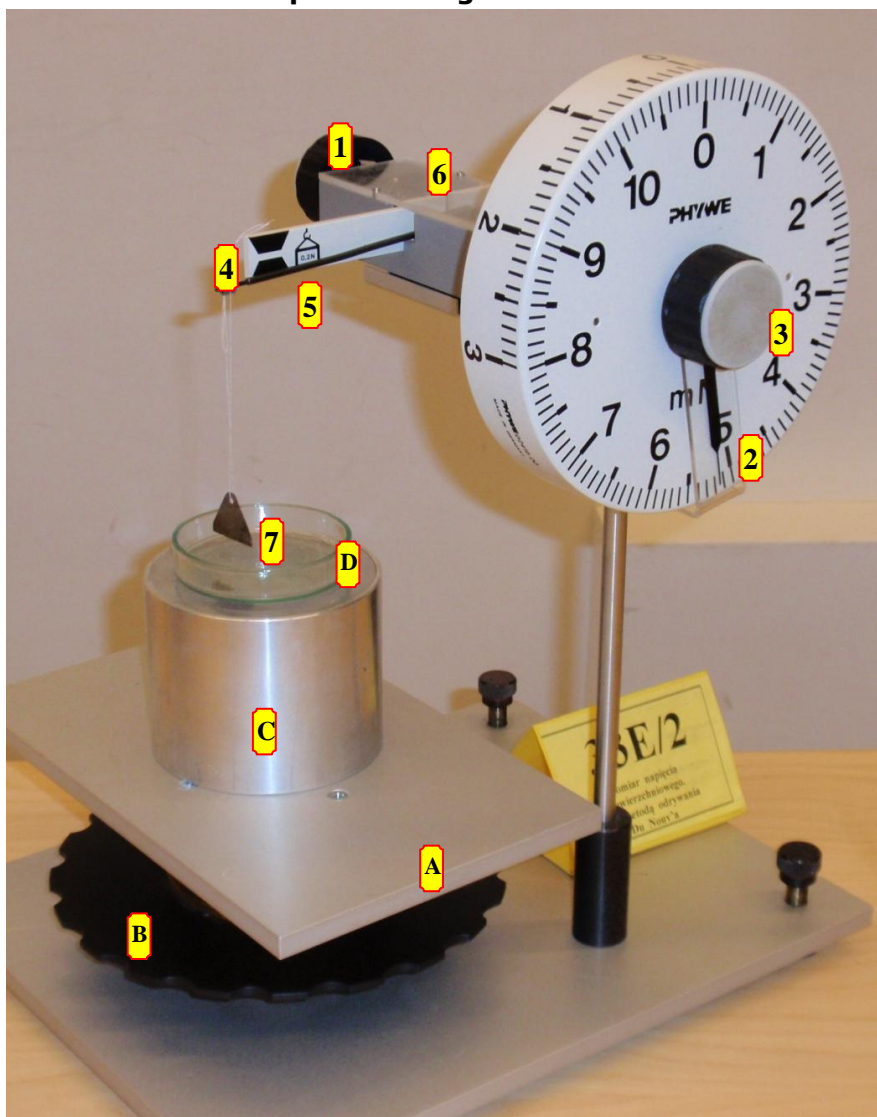
1. Wykaz przyrządów

1) Waga skrętna	4) Śruba mikrometryczna
2) Płytki metalowe	5) Badane ciecze
3) Suwmiarka	6) Naczynko pomiarowe

2. Cel ćwiczenia

Pomiar napięcia powierzchniowego roztworu wodnego alkoholu etylowego od procentowej wartości stężenia. Zamiast alkoholu etylowego może być inna ciecz zaproponowana przez opiekuna.

3. Schemat układu pomiarowego

Rys. 1.

Ogólny widok stanowiska pomiarowego:

A - stolik z regulowaną wysokością (za pomocą pokrętki **B**),
C - nadstawka,
D - naczynie z badaną cieczą,

Waga skrętna:

1 - pokrętło zerowania,
2 - wskazówka,
3 - pokrętło główne,
4 - miejsce zawieszenia płytki,
5 - skala ramienia,
6 - drut skręcany,
7 - płytka pomiarowa.

4. Przebieg pomiarów

Przygotowanie do pomiaru:

Podczas pomiaru należy zachować dużą czystość. Przed każdym pomiarem należy umyć mydłem, ostrożnie, zaostrzoną część płytki. W żadnym wypadku nie należy dotykać tej części palcami. Pozostawiony tłuszcz na płytce bardzo mocno zniekształca pomiar! Płytkę myjemy wacikiem lub kawałkiem papierowego ręcznika, płuczemy wodą destylowaną i wycieramy do suchości. Zawieszamy płytkę na wadze skręceń w miejscu 4. Ostra krawędź płytki powinna być równoległa do powierzchni badanej cieczy, uważaj by nie była ukośna.

Zerowanie wagi:

Wskazówkę 2 pokrętle 3 ustawiamy na zero (**z zawieszoną płytką!**). Wskazówkę 2 pokrętle 3 ustawiamy na zero. Pokrętle 1 regulujemy by poziome ramię wagi znalazło się w środku, między strzałkami, na skali ramienia 5. Sprawdzamy czy wskazówka 2 znajduje się na zerze, jeżeli nie, pokrętle 3 ponownie ją tam ustawiamy.

Pomiar:

Pokrętle B ostrożnie podnosimy stół z badaną cieczą aż do zetknięcia powierzchni cieczy z zaostrzoną częścią płytki. Pokrętle 3 kręcimy w kierunku ruchu wskazówek zegara, aż do momentu oderwania płytki od powierzchni cieczy. Odczytujemy wartość siły F_n . Pierwszy pomiar daje wartość przybliżoną. Kręcąc pokrętle 3 w kierunku przeciwnym możemy doprowadzić do oderwania płytki od powierzchni badanej cieczy. W następnych pomiarach zbliżając się do zakresu skali gdzie oderwała się płytka, regulację pokrętle 3 przeprowadzamy bardzo wolno, starając się o uchwycenie momentu oderwania jak najdokładniej. Wartości cyfr na skali podają siłę odrywania F_n w [mN]. Każdy pomiar powtarzamy kilka razy, a ich średnia będzie wynikiem pomiaru.

5. Opracowanie wyników

Ponieważ w doświadczeniu wykonujemy bezpośredni pomiar siły odrywania F_n to napięcie powierzchniowe wylicza się ze wzoru

$$\sigma = \frac{F_n}{2(l+d)} \quad (1)$$

w którym l - długość płytki stykającej się z cieczą, d - grubość tej płytki.

Wyniki pomiarów i obliczeń umieścić w tabeli (Tab. 2). Należy pamiętać o zapisywaniu danych w układzie SI.

6. Informacje dodatkowe

Modyfikacja tej metody 33E, w stosunku do metody 33A, polega na tym, że pomiar odbywa się na innej wadze skrętnej, która mierzy bezpośrednio siłę F_n , Podnoszony stół, z badaną cieczą, ułatwia pomiar. Ogólny widok stanowiska przedstawiono na rys. 1.

7. Proponowane tabele (do zatwierdzenia u prowadzącego)

Tabela 1. Pomiary napięcia powierzchniowego metodą odrywania Du Nouy'a (protokół)

lp.	<i>Ciecz</i>	<i>l</i> [mm]	<i>d</i> [mm]	<i>F_n</i> [mG]
1				
2				
3				
⋮				
n				

Tabela 2. Wyniki pomiarów wraz z obliczeniami napięcia powierzchniowego metodą odrywania Du Nouy'a (sprawozdanie)

lp.	<i>Ciecz</i>	<i>l</i> [m]	<i>d</i> [m]	<i>F</i> [N]	$\sigma \left[\frac{\text{N}}{\text{m}} \right]$
1					
2					
3					
⋮					
n					
$\bar{X}$					
ΔX					
$u(X)$					
$u_c(X)$					